

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2024-2025

Anul de studiu III / Semestrul 5

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie, Litere și Științe ale Educației
1.3. Departamentul	Departamentul Litere
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii/calificari COR/grupă de bază ESCO*	Limba și literatura română – Limba și literatura engleză Cod calificare conform COR: Filolog — 264301; Secretar Literar — 264305; Interpret — 264302 / Acces în ciclul de masterat Cod calificare conform ESCO (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations) https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation - ISCO-08 code 264 — http://data.europa.eu/esco/isco/C2641 Authors and related writers; http://data.europa.eu/esco/isco/C2643 Translators, interpreters and other linguists/ Acces în ciclul de masterat

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Varietăți teritoriale ale limbii române	2.2. Cod disciplină	RE313
2.3. Titularul activității de curs	Drd. Diana Alexandra Avram (Șandru)		
2.4. Titularul activității de seminar / laborator/ curs practic	Drd. Diana Alexandra Avram (Șandru)		
2.5. Anul de studiu	III	2.6. Semestrul	5
		2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E
		2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs practic	2	3.3. seminar/laborator	
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs practic	28	3.6. seminar/laborator	
Distribuția fondului de timp					Ore 47
a. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					13
b. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
c. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
d. Tutoriat					2
e. Examinări					2
f. Alte activități universitare (vizite de studiu, consultații proiecte, etc.)					-

3.7 Total ore studiu individual (a+b+c)	43
3.8 Total ore activități universitare (d+e+f+3.4)	32
3.9 Total ore pe semestru (3.7+3.8)	75
3.10 Numărul de credite	3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Istoria limbii române
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de seminar dotată cu videoproiector și ecran de proiecție
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	-

6. Competențe specifice acumulate

Competențe/rezultate ale învățării	C3.1 Definirea și exemplificarea conceptelor, domeniilor și
---	---

	<p>metodelor lingvistice de bază, a structurii și funcționării limbii române în sincronie și diacronie</p> <p>C3.2 Explicarea și interpretarea realității lingvistice contemporane. Explicarea principalelor linii de evoluție a limbii române, a diferențelor dintre normă și uz</p> <p>A3.1 Analiza sub aspect lingvistic a oricărui act de comunicare orală sau scrisă; utilizarea informației teoretice în aplicații practice (predarea limbii române, monitorizarea și optimizarea comunicării verbale etc.)</p> <p>A3.2 Recunoașterea problemelor controversate ale descrierii lingvistice, compararea și ierarhizarea surselor de informație</p> <p>A3.3 Elaborarea unor proiecte profesionale în domeniul limbii române contemporane și, în general, al lingvisticii, pornind de la principiile studiului diacronic și sincron al acesteia</p> <p>SP3. Elaborarea unui discurs oral/ scris complex, bogat lexical și sintactic, articulat precis din punct de vedere logic pe o temă de limbă română contemporană</p>
Competențe transversale	-

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Însușirea principalelor informații cu privire la varietățile teritoriale ale limbii române.
7.2 Obiectivele specifice	<p>O1. Familiarizarea cu principiile și metodele de studiere a variantelor teritoriale ale unei limbi – cu principiile dialectologiei.</p> <p>O2. Discutarea principalelor criterii care au stat la baza repartiției variantelor teritoriale ale limbii române.</p> <p>O3. Cunoașterea structurii dialectale a limbii române (cele patru dialecte: dacoromân, aromân, meglenoromân, istroromân).</p> <p>O4. Cunoașterea configurației dialectale a dacoromânei.</p> <p>O5. Însușirea principalelor trăsături ale celor cinci subdialecte ale dialectului dacoromân (muntean, bănățean, crișean, moldovean, maramureșean).</p> <p>O6. Dobândirea competenței recunoașterii ramificațiilor dialectale ale limbii române, precum și a abilității de a citi un text dialectal.</p>

8. Conținuturi

8.2 Curs practic/ 2h/săpt.	Metode de predare	Observații
Considerații preliminare. Introducere. Importanța studierii varietăților teritoriale ale limbii române.	Prelegerea. Expunerea.	2h
Variantele teritoriale și variantele sociale ale limbii. Obiectul dialectologiei. Scurt istoric al dialectologiei românești. Raporturile dialectologiei cu alte discipline. Criterii de delimitare a limbii și dialectului. Dialectele și limba națională. Raportul dintre dialecte (graiuri) și limba literară. Granițe dialectale. Arii de tranziție. Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxândoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i> , București, EDP, 1977, pp. 15- 35. Caragiu Marioțeanu, Matilda, <i>Compendiu de dialectologie română (nord- și sud-dunăreană)</i> , București, EȘE, 1975, pp. 17-38. *** <i>Tratat de dialectologie românească</i> , Craiova, Scrisul Românesc, 1984, pp. 41-59 ; 109-154.	Prelegerea. Expunerea. Conversația. Învățarea prin discuție.	2h
Metode de studiere a dialectelor. I. Informarea: Observația. Anchetă dialectală. Chestionarul dialectal. Anchetatorul. Informatorul. Punctul (de) anchetat și rețeaua de puncte.	Prelegerea. Expunerea. Conversația.	2h

<p>Transcrierea fonetică. Sisteme de transcriere fonetică.</p> <p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 55- 72. Caragiu Marioțeanu, Matilda, <i>Compendiu de dialectologie română (nord- și sud-dunăreană)</i>, București, EȘE, 1975, pp. 39-59. ***<i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, pp. 12-38.</p>	<p>Învățarea prin discuție. Dezbaterea. Exercițiul.</p>	
<p>Metode de studiere a dialectelor. II. Interpretarea: Glosarul dialectal. Monografia dialectală. Atlasul lingvistic. Tipuri de atlase și hărți lingvistice.</p> <p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 73- 96. Caragiu Marioțeanu, Matilda, <i>Compendiu de dialectologie (nord și sud-dunăreană)</i>, București, EȘE, 1975, pp. 59-82.</p>	<p>Prelegerea. Expunerea. Conversația. Învățarea prin discuție.</p>	2h
<p>Formarea dialectelor limbii române. Diversificarea românei comune. Ipoteze și concluzii referitoare la formarea dialectelor românești.</p> <p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 97-111. Caragiu Marioțeanu, Matilda, <i>Compendiu de dialectologie română (nord- și sud-dunăreană)</i>, București, EȘE, 1975, pp. 84-127. ***<i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, pp. 155-162 ; 591-621.</p>	<p>Prelegerea. Expunerea. Conversația. Învățarea prin discuție.</p>	2h
<p>Dialectul aromân. Caracterizarea dialectului: Fonetică și fonologie. Morfosintaxă. Lexic. Texte aromâne. Exerciții de lectură.</p> <p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 171- 195. Caragiu Marioțeanu, Matilda, <i>Compendiu de dialectologie română (nord- și sud-dunăreană)</i>, București, EȘE, 1975, pp. 216-265. ***<i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, pp. 423-476.</p>	<p>Prelegerea. Expunerea. Conversația. Învățarea prin discuție. Explicația. Exercițiul.</p>	2h
<p>Dialectul meglenoromân. Date generale. Trăsături definitorii. Texte meglenoromâne. Exerciții de lectură.</p> <p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 196- 212. Caragiu Marioțeanu, Matilda, <i>Compendiu de dialectologie română (nord- și sud-dunăreană)</i>, București, EȘE, 1975, pp. 265-289. ***<i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, pp. 476-550.</p>	<p>Prelegerea. Expunerea. Conversația. Învățarea prin discuție. Explicația. Exercițiul.</p>	2h

<p>Dialectul istroromân. Date generale. Trăsături definitorii. Texte istroromâne. Exerciții de lectură.</p> <p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxândoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 213- 230. Caragiu Marioțeanu, Matilda, <i>Compendiu de dialectologie română (nord- și sud-dunăreană)</i>, București, EȘE, 1975, pp. 189-215. ***<i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, pp. 550-590.</p>	<p>Prelegerea. Expunerea. Conversația. Învățarea prin discuție. Explicația. Exercițiul.</p>	2h
<p>Dialectul dacoromân. Date generale. Trăsături comune tuturor graiurilor dacoromâne. Repartiția dialectală a dacoromânei.</p> <p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxândoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 112- 130. Caragiu Marioțeanu, Matilda, <i>Compendiu de dialectologie (nord-și sud-dunăreană)</i>, București, EȘE, 1975, pp. 128-188.</p>	<p>Prelegerea. Expunerea. Conversația. Învățarea prin discuție. Explicația. Exercițiul.</p>	2h
<p>Subdialectul muntean: Fonetică și fonologie. Morfosintaxă. Lexic.</p> <p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxândoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 162- 170. ***<i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, pp. 163-208.</p>	<p>Prelegerea. Expunerea. Conversația. Învățarea prin discuție. Explicația. Exercițiul.</p>	2h
<p>Subdialectul bănățean: Fonetică și fonologie. Morfosintaxă. Lexic.</p> <p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxândoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 145- 152. ***<i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, pp. 240-284.</p>	<p>Prelegerea. Expunerea. Conversația. Învățarea prin discuție. Explicația. Exercițiul.</p>	2h
<p>Subdialectul crișean: Fonetică și fonologie. Morfosintaxă. Lexic.</p> <p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxândoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 152- 159. ***<i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, pp. 284-320.</p>	<p>Prelegerea. Expunerea. Conversația. Învățarea prin discuție. Explicația. Exercițiul.</p>	2h
<p>Subdialectul moldovean: Fonetică și fonologie. Morfosintaxă. Lexic.</p> <p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxândoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 130- 145. ***<i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, pp. 208-240.</p>	<p>Prelegerea. Expunerea. Conversația. Învățarea prin discuție. Explicația. Exercițiul.</p>	2h
<p>Subdialectul maramureșean: Fonetică și fonologie. Morfosintaxă. Lexic.</p>	<p>Prelegerea. Expunerea.</p>	2h

<p>Bibliografie: Caragiu Marioțeanu, Matilda, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxândoiu, Romulus Todoran, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977, pp. 159-162. ***<i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, pp. 320-354.</p>	<p>Conversația. Învățarea prin discuție. Explicația. Exercițiul.</p>	
<p>Bibliografie ***<i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Scrisul Românesc, 1984. CARAGIU MARIOȚEANU, Matilda, <i>Compendiu de dialectologie română (nord- și sud-dunăreană)</i>, București, EȘE, 1975. CARAGIU MARIOȚEANU, Matilda, Ștefan GIOSU, Liliana IONESCU-RUXĂNDIOIU, Romulus TODORAN, <i>Dialectologie română</i>, București, EDP, 1977. COTEANU, Ion, <i>Elemente de dialectologie română</i>, București, Editura Științifică, 1961. FARCAȘ, Mircea, <i>Lexicul subdialectului maramureșean</i>, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2009. FRĂȚILĂ, Vasile, <i>Probleme de dialectologie română</i>, Blaj, Editura Astra, 2010. FRĂȚILĂ, Vasile, <i>Studii istroromâne</i>, Editura Universității București, 2016. GHEȚIE, Ion, <i>Baza dialectală a românei literare</i>, București, Editura Academiei, 1975. GHEȚIE, Ion, <i>Introducerea în dialectologia istorică românească</i>, București, Editura Academiei, 1994. GHEȚIE, Ion, <i>Graiurile dacoromâne în secolul al XVI-lea</i>, București, Editura Academiei, 1974. MARIN Maria, TIUGAN Marilena (ed.), „<i>Harta sonoră</i>” a <i>graiurilor și dialectelor limbii române</i>, București, Editura Academiei, 2014. MĂRDĂRESCU-TEODORESCU, Maria, ULIVI, Anca, <i>Antologie fonetică a limbii române</i>, II, București, Editura Academiei, 2006. NEVACI, Manuela, <i>Curs de aromână. Descrierea dialectului. Texte. Glosar</i>, București, Editura Universitară, 2011. NEVACI, Manuela, <i>Dialectele aromân și meglenoromân. Studiu sincron</i>, București, Editura Universitară, 2013. NEGREA, Ancuța, <i>Noțiuni de dialectologie</i>, București, Editura Bibliotheca, 2007. PAPAHAGI, Tache, <i>Graiul și Folklorul Maramureșului</i>, reeditat în <i>Grai, folklor, etnografie</i>, București, Editura Minerva, 1981. SARAMANDU, Nicolae, <i>Structura aromânei actuale. Graiurile din Dobrogea</i>, București, Editura Academiei Române, 2005. SARAMANDU, Nicolae, NEVACI, Manuela, <i>Sinteze de dialectologie română</i>, București, Editura Universitară, 2013. TODORAN, Romulus, <i>Contribuții de dialectologie română</i>, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984. Atlase lingvistice; texte dialectale</p>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei *Varietăți teritoriale ale limbii române* asigură studenților cunoașterea ramificațiilor dialectale ale limbii române, fiind în conformitate cu cerințele mediului academic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs practic	<p>Competența recunoașterii varietăților teritoriale ale limbii române.</p> <p>Calitatea exprimării, comunicarea scrisă eficientă în limba română.</p> <p>Calitatea și cantitatea cunoștințelor însușite.</p>	S (Scrisă) lucrare scrisă; chestionar; test	70 %
	Prezentarea etapelor cercetării în cadrul orelor de curs practic; analizarea de către colegi și de către profesor a celor expuse; abilitatea de a citi un text dialectal.	P (Practică) aplicații; referat; portofoliu, proiect	30 %

10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță: Cerințe minime de promovare (pentru nota 5) : - participare nesistematică la orele de curs practic; - cunoștințe minimale din problematica disciplinei; - capacitate redusă de transfer a informației de specialitate; - abilitatea de a citi un text dialectal; - obținerea a minimum 1 pct. pentru activitatea la curs și 4 pct. pentru lucrarea scrisă Cerințe maxime de promovare (pentru nota 10): - participare activă și sistematică la dezbaterile de la cursul practic; - cunoștințe temeinice din problematica disciplinei; - capacitate sporită de transfer al informației de specialitate; - obținerea punctajului maxim la toți indicatorii de mai sus.			

Data completării
17.09.2024

Semnătura titularului de curs practic
Drd. Diana Alexandra Avram (Șandru)

Data avizării în departament
27.09.2024

Semnătura directorului de departament
Lect. univ. dr. Valentin Todescu